

RECENZÍÓ

„A HALLGATÓK TANULÁSSAL KAPCSOLATOS MOTIVÁCIÓI A KECSKEMÉTI FŐISKOLA GAMF KARÁN” CÍMŰ KÖTETRŐL

A Kecskeméti Főiskola a Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskolai Kar gondozásában 1993 és 2009 között felmérést készített a hallgatók tanulással kapcsolatos motivációjáról. A kötetben feldolgozott kutatást Dr. Müller Rudolf, Tóth József és Tóth Ákos aktív részvétele mellett Dr. Pap István vezette és ő szerkesztette a kötetet is.

A kutatás az 1993/94-es tanévben indult, fő célja a Kecskeméti Főiskola GAMF Karára érkező hallgatók tanulási motivációinak vizsgálata volt. A vizsgálat éppúgy kitért a tanulást segítő motivációk, mint az azokat gátló tényezők feltérképezésére. A kapott eredményeket eredetileg a műszaki menedzser szak tantervének kialakításához kívánták felhasználni.

A felmérések néhány év kihagyás után 1998 óta folyamatosan, évről évre zajlanak. 2002-től szakonként mind az elsőéves, mint a végzős hallgatók véleménye is ismeretes a kutatásban résztvevő kollégák előtt, amely további, mélyebb okok feltérképezésére ad lehetőséget, ezzel is növelve a kutatás hatékonyságát.

A kötetben öt tanulmány található, melyeket zárógondolatok formájában foglalnak össze a szerzők, levonva a konklúziót. A tanulmányokat az önkéntes és anonim válaszadás jellemzi.

Az első fejezetben a hallgatói motiváció jellemzőit vizsgálta Dr. Pap István és Tóth József a Kecskeméti Főiskola GAMF Karán. Igaz, hogy ez a tanulmány kisebb változtatásokkal megjelent már a GAMF Közleményei című kiadványban (XI. évfolyam, 1993-1994), de ismételt közlése mégis elengedhetetlen a téma kielégítő megalapozásához. A fejezet bemutatja a téma aktualitását, illetve azokat a tényezőket, kérdéseket, melyeken a kötet további kutatásai, részletes elemzései alapulnak. Felvázolja azokat a sarokpontokat, melyeket a főiskola pontosítani, javítani kíván (például a főiskola követelményszintjének meghatározása oly módon, hogy az figyelembe vegye a hallgatók igényeit is a

munkaerőpiacon történő megfelelés szempontjából). E két, néhol egymástól igen távol álló tényező figyelembe vétele és a közös nevező megtalálása igen nehéz.

A kötetben megjelent kutatásokra jellemző a mögöttes tartalom feltárására vonatkozó határozott igény. A felmérésekben jelentkező számok mögött a diákok valós céljait, gondolatait kívánták megismerni, melyeket beépítve az oktatási struktúrába kívánja jobbra tenni a főiskola az intézményt. A kitűzött konkrét cél az oktatás színvonalának emelése a hallgatói igényszint csökkenése ellenében.

A második tanulmány az első éves hallgatók tanulási motivációit vizsgálja 1998-2001 között. Az önkéntesen, anonim módon kitöltött kérdőív a felmérésen túl az informatikus és menedzser hallgatók motivációinak konkrét megfogalmazását is kérte a kitöltés során, ezzel is segítve őket egy elérhető, konkrét perspektíva kialakításában, meghatározásában. A kutatás végén levont következtetéseket a jelen társadalmi problémáinak felismerése és a főiskola számára elérhető és szükséges távlati célok meghatározása jellemzi. A társadalmi problémákra a főiskola, mint felsőoktatási intézmény által adandó, adható válasz sokszor ambivalens. Mivel a hallgatók válaszaiból kiderülő problémák, úgymint a „kis ráfordítással nagyot szakítani”¹ elv, vagy a tisztességesen megszerzett tudás és tisztességes munka iránti egyre csökkenő igény, sajnos, egyre nehezebb helyzetbe hozza a felsőoktatási intézményeket, köztük a Kecskeméti Főiskolát is, oktatási stratégiájuk kialakításakor, de legfőképp annak fenntartásában.

A harmadik fejezet szintén az első éves hallgatók motivációit vizsgálja, de itt már az elmúlt 15 év (1993-2008) folyamatait elemezi Dr. Müller Rudolf, Dr. Pap István és Tóth Ákos. A kutatás három szakaszra osztható: az első szakasz 1993-2001 között, a második 2002-2004 között, a harmadik 2005-2007 között zajlott. A vizsgálat teljes ideje alatt ugyanazt a kérdőívet használták a kutató pedagógusok. A diagramokkal színesített, alapvetően olvasmányos felmérésből megállapítható, hogy a főiskolát választó hallgatók fő motivációi nem változtak jelentősen az elmúlt 15 évben. A fejezet rámutat, hogy az általában jellemző társadalmi korkép hogyan és miként jelenik meg a hallgatók főiskolai életében, tanulási teljesítményüket hogyan és milyen irányban módosítja. Rendkívül pontos leképezése ez a mai világnak.

A negyedik fejezetben a végzős hallgatók tanulással kapcsolatos motivációit vizsgálja Dr. Müller Rudolf, Dr. Pap István és Tóth Ákos. A végzős hallgatók tanulási motivációinak vizsgálatát új, bővített, és a válaszokat tekintve differenciáltabb kérdőívvel 2002 óta folyamatosan végzik a kollégák, előtte 1994-ben készítettek először ilyen jellegű felmérést a harmadéves hallgatók között. Jelen fejezet célja, hogy a hallgatók által adott válaszokból kitűnő tendenciákat elemezze és értelmezze, továbbá feltérképezze, hogy a főiskolán a hallgatókat ért hatások milyen mértékben és irányban módosították a tanulással kapcsolatos motivációikat. A felmérés eredményei jól tükrözik azokat a társadalmi sajátosságokat, melyek a hallgatókat jellemzik. A főiskola oktatási struktúráját

1 A hallgatók tanulással kapcsolatos motivációi a Kecskeméti Főiskola GAMF karán, Kecskemét, 2009, 34.p.

úgy kívánja kialakítani, hogy ezeket a társadalmi sajátosságokat enyhítse, a hallgatók számára megmutassa a valódi tudás fontosságát és értékét.

Végül a különböző szakos hallgatók tanulással kapcsolatos motivációit vizsgálják a kutatásban részt vevő kollégák 2002-2009 között. A felmérések a menedzser, a gépészmérnök és az informatikus hallgatók körében zajlottak. A fejezet gondolatmenete általában jól követhető annak ellenére, hogy igen sok elemi adatot tartalmaz. Az egymást követő kisebb részegységek logikusan épülnek egymásra, a diagramokhoz, táblázatokhoz tartozó szöveges elemzések megalapozottak. Az eredményekből világosan látszik, hogy a hallgatók leginkább azon a szakon motiváltak, melyek már régóta elérhetőek számukra. Tehát a gépészmérnök hallgatók azok, akik szakjuk minél jobb, minél magasabb szinten történő elsajátítására törekednek.

A kiadványban megjelent felmérésekkel a Kecskeméti Főiskola GAMF Karának pedagógusai megkísérelték pontosítani az alapozó és szakmai tárgyak azon arányát, amely megfelel azok számára, akik munkába kívánnak állni a diploma megszerzése után, de azok számára is megfelelő tudást biztosítanak, akik tanulmányaikat folytatni kívánják MSc szintű képzésekben. A kérdőívekben alkalmazott kérdések lehetőséget adnak a sorok között megbújó értékrendek feltérképezésére is. Kiolvasható belőlük a hallgatók körében tapasztalható értékrendválság, amely a lehető legrövidebb idő alatt az anyagi javak minél nagyobb felhalmozására ösztönzi őket a tisztességes és kemény munkával megszerezhető tudás, illetve az anyagi javak és az elismerés helyett. Ennek felismerése és dokumentálása jelentős előrelépés, hiszen egy problémára csak úgy lehet keresni a megoldást, ha megtörtént a pontos azonosítása.

Rendkívül hasznos a felmérésekre adott válaszok teljes spektrumú összehasonlítása a kezdetektől. Nagy segítség a kutatásban részt vevő pedagógusok éleslátása, elemzőképessége a Kecskeméti Főiskola számára abban, hogy a felmerülő problémákra lehetővé váljon a megfelelő és hatékony stratégiák kialakítása. E nélkül a felmérés nélkül valószínűleg kevésbé lenne hatékony a kialakítandó oktatási stratégia, hiszen a világ változásait legjobban a felsőoktatási intézmény hallgatóin lehet lemérni.

A Dr. Pap István szerkesztésében kiadott kötet méltó példa lehet minden olyan felsőoktatási intézmény számára, mely fontosnak tartja, hogy intézménye versenyképes és színvonalas képzést nyújtson hallgatói számára. Ezzel is arra tanítva a képzésében résztvevőket, hogy a mostani, fogyasztásorientált, könnyed sikerekkel kecsegtető világban is hosszú távon csak az a munkavállaló érvényesülhet, aki tud és akar tanulni, dolgozni, fejlődni. Ezen túl képes befogadni és megfelelően kezelni az új, megváltozott „egész életen át tartó tanulás” szemlélet lehetőségeit, valamint a folyamatosan változó világ ingereit.